

899.962.1(09)
2- 403

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ნანა გალლავერიძე

ავასენტი ცაგარლის დრამატურგია

10.01.01 ქართული ლიტერატურის ისტორია

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო
ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

ნაშრომი შესრულებულია ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ქართული ლიტერატურის ისტორიის კათედრაზე

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: პროფ. იორგან გიორგაძე

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი (10.01.01)

ოფიციალური ოპონენტები:

1. 0-ზა ევგენია

ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი (10.01.01)

2. ლუიზა ԿՅՈՒԹՈՎ

ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი (10.01.01)

დისერტაციის დაცვა შედგება 2005 წლის „28“ „1“ „12⁰⁰“ საათზე
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ფილოლოგიის დარგის (P.10.10.N4) სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე.
მისამართი: 0128, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი №1.

დღისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში.
მისამართი: 0143, თბილისი, უნივერსიტეტის ქ. №2.

აკტილუტერატი დაიგზავნა 2004 წლის 10- ს 11

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივ
ფილოლოგის მეცნიერებათა ღოქტორი,
პროფესორი

(6. ଶ୍ରାବନ୍ଦିଷ୍ଠ)

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

თვის აქტუალობა: იოსებ გრიშაშვილი წერდა: „მწერლობა მარტო კლასიკოსებისგან არ შედგება. მწერლობას მარტო დიდი სახელებით ვერ გავათავთავებთ. ზღვა თავის გულში აგროვებს... პატარა ნაკა- ლელებსაც. ყოველი მდინარის გაცნობა სათავიდან იწყება. ეს სათა- ვე ხშირად საძლებაა მიგდებული, ყოველთვის საძებნელი ხდება“. ერთი ასეთი აკადემიური მწერლობის მდელვარე ტალღებში ჩაკარ- გული მდინარის სათავის მოძებნის მცდელობას წარმოადგენს ავ- ქსენტი ცაგარლის დრამატურგიის საფუძვლიანი შესწავლა, გამოკ- ვლევა მთელი რიგი საკითხებისა, რაც მის შემოქმედებასთანაა და- კავშირებული.

ავქ. ცაგარელს ქართული ლიტერატურის ისტორიაში მოკრძალებული ადგილი უჭირავს. საგულისხმოა, რომ მის სახელმწერთა დღეს მისივე კომედიებია აღიარებული. არადა მწერლის შემოქმედება ხასიათდება ოებაგურ-ქანრობრივი მრავალფეროვნებით. იყიდული დღესასწაულებს, კომედიებს, დრამებს, თარგმნიდა უცხოურ პიესებს. მთელი მისი შემოქმედებითი წვა მიმართული გახლდათ რეპერტუარით დარიბით ქართული ლრამაგურების აღორძინებისა კენ.

სწორედ ავქ. ცაგარელია ახლადფეხადგმული ქართული მუძღვივი
დასის ერთ-ერთი პირველი დრამატურგთაგანი, ვინც რედუნბებით შე-
მოგვინახა მოგონებები ამ დასის პირველი სერიოზული გასტროლების
შესახებ საქართველოს თითქმის ყველა კუთხეში, ვინც იმთავითვე
გაითქვა სახელი თავისი პირველივე კომედიებით და მეორე გიორგი
ერისთავად მოელინა აღდგუნილ ქართულ თეატრს.

ავქ. ცაგარელმა კიდევ უფრო გააღმართავა XIX ს-ის ღრამატეურებია-
ში გაბატონებული კომედიის ჟანრი და ახალი ელგარება შემატა
მას. მართალია, მისი შემოქმედება ისევ და ისევ ძველ, მაყურებლის-
თვის ნაცნობ ტიპებს უტრიალებს, რიგორებიცა: მაჭანკალი, ვაჭა-
რი, კინგო, ყარჩოლები, მაგრამ ავქ. ცაგარლის პერსონაჟები იმდე-
ნად განსხვავებული არიან წინამორბედი დრამატურგების პერსო-
ნაჟებისაგან, რომ თამამად შეიძლება ითქვას, მათი დახატვით დრა-
მატურგმა სრულიად ახალი, საუსებით განსხვავებული, უფრო შთამბეჭ-
დავი სახეები შექმნა და ამით კიდევ ერთხელ დაამტკიცა ცნობილი
ჭეშმარიტება: მთავარია არა ამბის მოძიება, არამედ მისთვის სუ-
ლის შთაბერვა. ბევრი ნაწარმოები ავქ. ცაგარლისა საშუალებას იძ-
ლევა ახლებურად იქნეს გააზრებული მთელი რიგი პრობლემატური
საკითხებისა.

პრობლემის შესწავლის დონქ ავქ. ცაგარლის ცხოვრებისა და შემოქ-